

гата за да учи музика. Споредъ едни сведения, въ Букурещъ той е престоялъ само една година, споредъ други — 3 или 4 години. Следъ това, около 1868, се връща пакъ въ Свищовъ, и се улавя за учи-

Янко Мустаковъ

тель въ „срѣдната махала“, и псалтъ въ църквата „Св. Преображение“. Около енергичния учителъ се събира цѣлата свищовска младежъ, която той учи на ноти. Отъ тия младежи М. образува хоръ, съ който пѣе въ църквата „Св. Преображение“. Но богомолцитѣ — особено женитѣ — предпочитали предъ хоровото пѣние „сладкогласното псалтуване“ на „даскалъ Янко“, както е било обичайно да го наричатъ, и по тази причина хорътъ преустановява дейността си. Хористи и ржководителъ не се отчайватъ: тѣ отправятъ дейността си въ областта на свѣтското пѣние, като същевременно М. ги учи и на разни инструменти, и отъ тѣхъ той образува нѣщо като оркестъръ, състоящъ се отъ нѣколко цигулки, нѣколко китари и едно чело. 1870 дохожда за учителъ въ Свищовъ Петъръ Ивановъ, който донася отъ Ломъ „Опѣлото на Христа“, преведено на новобългар-

ски отъ Кръстю Пишурка. М. го поставя на ноти за 4-гласенъ хоръ, и на страстния петѣкъ с. г. е било изпѣто отъ хора. Това „Опѣло“ трѣбва да се смѣта за първата българска композиция, а М. — първиятъ нашъ компонистъ. 1874 се образувала въ Свищовъ и театрална труппа, която е давала представленията си въ пригодения за целта (най-първобитна сцена) салонъ на Петропавловското училище. При представленията — оркестрътъ на М. е изпълнявалъ между-антрактна музика. Хорътъ и оркестрътъ на М. сж съществували, споредъ твърдението на съвременници, до освобождението. Веднага следъ преминаването на руситѣ при Свищовъ, тамъ се установява губернаторство. Чинovníкътъ-руси́нъ при него — Герасимовъ, образува хоръ отъ 10 души руси, който въ края на юний 1877 започва да пѣе въ съборната църква „Св. Троица“. Следъ като Герасимовичъ налуша Свищовъ, хорътъ преминава въ ржцетъ на М. Лѣтото 1878 той събира около стотина деца, които учи на ноти, като първи редовенъ наборъ въ Свищовъ (Ср. Йорданъ Николовъ — „Първиятъ български пѣвчески хоръ“ — единъ приносъ къмъ историята на родъната ни музика и на гр. Свищовъ“, и Ив. Камбуровъ — „Българската музика, минало и съвременност — исторически приноси“). Съ децата отъ този „първи наборъ“ (И. Николовъ) и мжжетъ отъ хора на Герасимовичъ М. образува новъ хоръ, който пѣе за пръвъ пътъ на 14 ноем. 1878 въ църквата „Св. Троица“. Съ сжция той отива, по покана на князь Дондуковъ-Корсаковъ, въ Търново — за да пѣе на Великденъ 1879 въ Търновската съборна църква. За посрещането на князь Батембергъ М. написва за този хоръ пѣснитѣ: „О, радостенъ день“, „Тържествено събрание“ и „Изъ кръвъ и димъ и жалость“, мелодиитъ на които и до сега се помнятъ отъ възрастни свищовци. Като училищенъ инспекторъ на Никополска и Свищовска околии, М. се простудява при една обиколка, и умира въ разцѣта на силитѣ си — едва 36 годишенъ.

Мута, лат. muta — буквально = „про-мѣна“ — дума, съ която се означа-